سیاہ فام غلام

(حبشی غلام)

شیخ طریقت، امیر اہلسنت، بانی دعوت اسلامی حضرت علامہ مولانا ابو بلال

محمد الیاس عطار قادری رضوی دامت برکاتہم العالیہ

شيخ طريقت، امير اهلسنت، باني دعوت اسلامي، حضرت علام
دَامَت بَرَكَاتُهُمُ العَالِيه
مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي
جو اُردو زبان ۾ رسالو

سياه فام غلام

ترجمو پيشڪش

مجلسِ تراجم (دعوت اسلامي) هن رسالي جو آسان سنڌي ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي بيشي نظر اچي ته مجلسِ تراجم کي آگاهه ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ: مڪتب مجلس تراجم (دعوت اسلامي)
عالمي مدني مرڪز فيضان مدينه محله سوداگران
پراڻي سبزي منڊي باب المدينه ڪراچي

فون نمبر: 021-34921389-90-91

E-mail: translation@dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

سياه فام غلام* (12 معجزا)

شيطان ڪيتري بہ سستي ڏياري پر هي رسالو مڪمل پڙهو، ان شآءَالله عَزَّوَجَلَّ اوهان جي دل خوش ٿي ويندي.

درود شريف جي فضيلت

امامُ الصّابرين، سيدُ الشّاڪرين، سلطانُ المُتَوَڪِّلين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو فرمان دل نشين آهي: جبرئيل (عَلَيْهِ السَّلام) مون کي ٻڌايو تہ ربّ تعاليٰ فرمائي ٿو: اي محمد! (عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلام) ڇا توهان انهي ڳالهہ تي راضي نہ آهيو جو توهان جو امتي توهان تي هڪ ڀيرو درود موڪلي، مان ان تي ڏهہ رحمتون نازل ڪيان ۽ اوهان جي امت مان ڪو هڪ سلام موڪلي مان ان تي ڏهہ سلام موڪليان.

(مشڪوٰة المصابيح ج 1 ص 189 حديث 928)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مُفَسّر شَهير حڪيم الامت حضرت مُفتي احمد يار خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان جن فرمائن ٿا: ربّ جي سلام موڪلڻ مان مراد يا تہ ملائڪن جي ذريعي سلام موڪلڻ آهي يا آفتن ۽ مصيبتن کان سلامت رکڻ آهي.

(مرأة المناجيح ج 2 ص 102)

---

*هي بيان امير اهلسنت دَامَتْ بَرَكَاتُهُم العَالِيه تبليغ قرآن ۽ سنت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ دعوت اسلامي جي 12 ربيع النور (1430هہ) جي اجتماع ميلاد ۾ فرمايو. ضروري ترميم سان لکت ۾ حاضر خدمت آهي.

مجلس مڪتبة المدينہ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

مصطفےٰ جانِ رحمت پہ لاکھوں سلام
شمعِ بزمِ ہدایت پہ لاکھوں سلام

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

﴿1﴾ سياهفام غلام

صحراءِ عرب ۾ هڪ قافلو پنهنجي منزل ڏانهن وڃي رهيو هو، رستي ۾ پاڻي ختم ٿي ويو، قافلي وارا اُڃ جي شدت سبب بيتاب ٿي ويا ۽ انهن کي سامهون موت نظر اچڻ لڳو ئي هو جو ڪرم ٿي ويو.

ناگہانی آں مُغِیثِ ہر دو کون
مصطفیٰ پیدا شُدہ از بہرِ عون

يعني اوچتو ٻنهي جهانن جا فرياد رس، مَنا مَنا مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم انهن جي مدد جي لاءِ تشريف ڪٺي آيا، قافلي وارن ۾ ساهه پيو. **الله** عَزَّوَجَلَّ جي محبوب، داناءِ غُيُوب، مُنَزَّهٌ عن العُيُوب صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن فرمايو: اها سامهون جيڪا ٽڪري آهي ان جي پٺيان هڪ اُٺ سوار سياهه فام حبشي غلام وڃي رهيو آهي، ان وٽ هڪ مشڪيزو آهي، ان کي اُٺ سميت مون وٽ وٺي اچو، پوءِ ڪجهه ماڻهو ٽڪري جي ان پاسي پهتا ته ڏٺائون واقعي هڪ اُٺ سوار غلام وڃي رهيو آهي، ماڻهو ان کي تاجدار رسالت صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي بارگاهه ۾ وٺي آيا. شهنشاهِ خير الانام صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ان سياهه فام غلام کان مشڪيزو وٺي پنهنجو بابرڪت هٿ ان مشڪيزي تي ڦيريو ۽ پوءِ مشڪيزي جو منهن کولي ڇڏيو ۽ فرمايائون:

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي. (مسلم)

اچو اُڄايلؤ! پنهنجي اُڄ پوري ڪيو، قافلي وارن خوب ڍؤ ڪري پاڻي پيتائون ۽ پنهنجا ٿانوَ بہ ڀري ورتائون. اهو حبشي غلام اهو معجزو ڏسي نبين جي سروَر صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جا نوراني هٿ چمڻ لڳو. سرڪار نامدار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن ان جي چهري تي پنهنجو مبارڪ هٿ ڦيريائون:

شُد سَپَید آں زِنگی زادہٴ حَبَش

ہَمچو بَدر ورَوزِ روشن شُد شَبَش

يعني ان حبشي جو ڪارو چهرو اهڙو روشن ٿي ويو جو جيئن چوڏهين جو چنڊ رات کي ڏينهن جيان روشن ڪندو آهي. اهو حبشي ڪلمو شريف پڙهي مسلمان ٿي ويو، اهڙي طرح ان جي دل بہ روشن ٿي وئي. جڏهن مسلمان ٿي پنهنجي مالڪ وٽ پهتو تہ مالڪ ان کي سڃاڻڻ کان انڪار ڪري ڇڏيو. غلام چيو: مان اوهان جو اهو ئي غلام آهيان، مالڪ چيو: اهو غلام تہ سياه (يعني ڪارو) هو، چيائين: جيءُ پر مان نوراني آقا صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم تي ايمان آڻي چڪو آهيان، مون اهڙي نور مجسم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي غلامي اختيار ڪئي آهي جو ان مون کي بدرِ منير (يعني چوڏهين جو روشن چنڊ) بڻائي ڇڏيو آهي، جنهن جي صحبت ۾ رهي سڀ رنگ ختم ٿي ويندا آهن اهي تہ ڪفر ۽ گناهہ جي سياه رنگت کي بہ ڀري ڪري ڇڏيندا آهن، جيڪڏهن منهنجي چهري جو سياه رنگ اڏامي ويو تہ ان ۾ حيرت جي ڪهڙي ڳالهہ آهي! (ملخص از مثنوي شريف ص 262)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي.** (طبراني)

جو گدا دیکھو لئے جاتا ہے توڑا نور کا

نور کی سرکار ہے کیا اس میں توڑا نور کا

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ٻنهي جهانن جي سلطان صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **جي شان عظمت نشان تان منهنجي جان قربان! الله الله جبل جي پويان گذرڻ واري ماڻهو جا سمورا پار پتا ٻڌايا تہ ان جو رنگ ڪارو آهي اهو اُٺ تي سوار آهي ان وٽ مشڪيزو پڻ آهي، پوءِ ربّ** عَزَّوَجَلَّ **جي عطا سان اهڙو ڪرم فرمايو جو مشڪيزي جو پاڻي سموري قافلي کي ڪافي ٿي ويو ۽ مشڪيزو ڀريان جيان ڀريل ئي رهيو، وڏيڪ اهو جو سياه فام غلام جي چهري تي نوراني هٿ ڦيري ڪاري چهري کي نوراني ڪري ڇڏيو، ايستائين جو ان جي دل بہ روشن ٿي وئي ۽ اسلام قبول ڪري ورتو.**

نور والا آیا ہے نور لیکر آیا ہے

سارے عالم میں یہ دیکھو کیسا نور چھایا ہے

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴿2﴾ روشن چهرو

حضرت سيدنا اُسِيد بن ابي اُناس رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ **فرمائن ٿا: رسول اڪرم، رحمت عالم** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **جن هڪ ڀيري منهنجي چهري ۽ سيني تي پنهنجو نوراني هٿ ڦيريو، ان جي برڪت اها ظاهر ٿي جو مان جڏهن بہ ڪنهن اونداهي واري گهر ۾ داخل ٿيندو هئس تہ اهو گهر روشن ٿي ويندو هو.** (الخصائص الكبريٰ ج 2 ص 142، تاريخ دمشق ج 20 ص 21)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **مون تي درود شريف جي ڪثرت ڪريو، بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي.** (ابو يعلٰي)

چمک تجھ سے پاتے ہیں سب پانے والے
مرا دل بھی چمکا دے چمکانے والے

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

﴿3﴾ سراپا نور جي روشني

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! جڏهن سرڪار نامدار صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **ڪنهن جي ڇپري ۾ سيني تي نوراني هٿ ڦيرين ته اهو روشني ڏيڻ شروع ڪري ته خود حضور سراپا نور** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **جي پنهنجي نورانيت جو ڇا ته شان هوندو! "دارمي شريف" ۾ آهي: حضرت سيّدنا عبدالله بن عباس** رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا **فرمائن ٿا: "جڏهن سرڪار نامدار** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **گفتگو فرمائيندا هئا ته ڏٺو ويندو هو ته جڻ حضور پُرنور** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **جي اڳين مبارڪ ڏندن مان نور نڪري رهيو آهي."** (سنن الدارمي ج 1 ص 44 رقم 58)

ہیبتِ عارِضِ سے تَھرّاتا ہے شُعلہ نور کا
کفشِ پا پر گر کے بن جاتا ہے گُچّھا نور کا

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

﴿4﴾ ديوارون روشن ٿي ويون

"شفاء شريف" ۾ آهي: جڏهن رحمت عالم، نور مجسم صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **مرڪندا هئا ته در ديوار روشن ٿي ويندا هئا.** (الشفا ص 61)

اب مسکراتے آیئے سُوئے گناہ گار
آقا اندھیری قبر میں عطّار آگیا

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو. (ابن عدي)

﴿5﴾ گمشده سُئي

اُمُّ المؤمنين حضرت سيدتنا عائشہ صديقہ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہَا فرمائن ٿيون: سحري جي وقت مان ڪپڙا سبي رهي هئس تہ اوچتو هٿ مان سُئي ڪري پئي ۽ ڏيئو پڻ وسامي ويو، ايتري ۾ مديني جا تاجدار، منبع انوار صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم گهر ۾ داخل ٿيا ۽ سڄو گهر مديني جي تاجوَر صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي چهرهءِ انور جي نور سان روشن ٿي ويو ۽ گمشده سئي ملي وئي. (القول البديع ص 306)

سُوزَنِ گُمشُدہ مِلتی ہے تبسُّم سے ترے
شام کو صُبح بناتا ہے اُجالا تیرا (ذوقِ نعت)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

سُبحٰن الله عَزَّوَجَلَّ! حضور پُر نور، سراپا نور صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي شان نُور علٰي نور جي کهڙي ڳالهہ ڪجي! مُفَسِّر شَهير، حڪيمُ الامت، حضرت مُفتي احمد يار خان عَلَیْہِ رَحْمَۃُ الْمَنَّان فرمائن ٿا: رحمت عالم، نور مجسم صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم بشر بہ آهن نور بہ يعني نوري بشر آهن، ظاهري جسم شريف تہ بشر آهي ۽ حقيقت نور آهي.

(رسالہ نور مع رسائل نعيميہ 39، 40)

آقا صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي بشريت جو انڪار ڪرڻ ڪئين؟

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! بيشڪ اسان جي مدني آقا صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي حقيقت نور آهي پر هي ياد رکو! بشريت جي انڪار جي اجازت ناهي. منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امام احمد رضا خان عَلَیْہِ رَحْمَۃُ الرَّحْمٰن فرمائن ٿا: تاجدارِ رسالت، شهنشاهِ نبوت صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي بشريت جو

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا صبح ۽ ڏهه ڀيرا شام درودِ پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي. (مجمع الزوائد)

مطلقًا انڪار ڪرڻ ڪفر آهي. (فتاويٰ رضويہ ج 14 ص 358) پر اوهان جي بشريّت عام انسانن جيان ناهي بلڪ پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم سيدُالبشر، افضلُ البشر ۽ خيرُالبشر آهن.

پروردگار عَزَّوَجَلَّ جو فرمان نور بار آهي:

قَدْ جَآءَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ نُوْرٌ وَّ كِتٰبٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٥﴾ (پ 6 المائدة 15)

ترجموڪنزالايمان: بيشڪ توهان وٽ الله (عَزَّوَجَلَّ) جي طرفان هڪ نور آيو ۽ روشن ڪتاب.

مٿي ڏنل آيت شريف ۾ نور مان مراد حضور انور صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آهن. حضرت سيدنا امام محمد بن جرير طبري (متوفيٰ 310 هجري) ۾ فرمايائون: يَعْنِيْ بِالنُّوْرِ مُحَمَّدًا يعني نور مان مراد محمد مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آهن. (تفسير طبري ج 4 ص 502)

جليلُ القدر حافظ الحديث، امام ابوبڪر عبدالرزاق رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْهِ پنهنجي ڪتاب "اَلْمُصَنَّف" ۾ حضرت سيدنا جابر بن عبدالله انصاري رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کان روايت ڪئي تہ اهي فرمائن ٿا تہ مون عرض ڪيو: يارسول الله (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم)! منهنجا ماءُ پيءُ اوهان تان قربان! مون کي ٻڌايو تہ سڀ کان پهريان الله عَزَّوَجَلَّ ڪهڙي شيء بڻائي؟ فرمايائون: اي جابر! بيشڪ باليقين الله تعاليٰ سموري مخلوق کان پهريان تنهنجي نبي جو نور پنهنجي نور مان پيدا ڪيو. (فتاويٰ رضويہ ج 30 ص 658، الجزء المفقود من الجزء الاول من المصنف لعبدالرزاق ص 63 رقم 18) مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! منهنجو مشورو آهي نور جي مسئلي تي تفصيلي معلومات جي لاءِ مُفَسِّر شَهير حڪيم الامت حضرت مُفتي احمد يار خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْمَنَّان جو "رسالۂ نور" جو مطالعو فرمايو.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو ملائڪ ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا. (طبراني)

مرحبا آیا ہے کیا موسم سہانا نور کا
بلبلیں گاتی ہیں گلشن میں ترانہ نور کا
نور کی بارش چھما چھم ہوتی آتی ہے اسیرؔ
لو رضاؔ کے ساتھ بڑھ کر تم بھی حصہ نور کا

﴿6﴾ حافظو عطا فرمائي ڇڏيو

سيدنا ابوھريره رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائن ٿا: مون بارگاھ رسالت ۾ عرض ڪيو: يارسول الله (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم)! مان اوھان جا ارشاد ٻڌندو آھيان پر وسري ويندا آھن؟ ارشاد فرمايو: ابو ھريره! پنھنجي چادر ڦھلايو، مون ڦھلائي ڇڏي ته مالڪ جنت، قاسم نعمت صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم پنھنجي دست رحمت سان چادر ۾ ڪجھ وڌو ۽ فرمايائون: اي ابوھريره (رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ)! ان کي ڪٺي ونو ۽ سيني سان لڳايو، مون حڪم جي پيروي ڪئي. ان کان پوءِ (منھنجو حافظو ايترو قدر مضبوط ٿيو جو) مان ڪا شيءِ نه وساري. (صحيح بخاري ج 1، 2 ص 62، 94 حديث 119، 2350)

مالکِ کونین ہیں گو پاس کچھ رکھتے نہیں
دوجہاں کی نعمتیں ہیں ان کے خالی ہاتھ میں

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

سنتن پريا بيان ٻڌندا رھو

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! خبر پئي الله عَزَّوَجَلَّ مدني سرڪار، احمد مختار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کي بي شمار اختيارات سان نوازيو آھي. بيشڪ مادي شيون ڏيڻ پنھنجي جڳھ پر اسان جا مٺا مٺا آقا مدني مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ته نظر نه اچڻ واري شيءِ حافظو به پنھنجي غلام ۽ اسان جي آقا حضرت ابوھريره رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي عنايت فرمايو!

منھنجي مدني اِلتجا آھي ته ان طرح جا ايمان افروز بيان ٻڌڻ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي درود شريف پڙهندو آءُ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس. (ڪنزالعمال)

جي لاءِ عشق رسول سان ڀرپور دعوت اسلامي جي مهڪي مهڪي مدني ماحول سان هر دم وابسته رهو اِنْ شَآءَالله عَزَّوَجَلَّ سنتن ڀريا بيان ٻڌڻ لاءِ ملندا ۽ عاشقان رسول جي صحبت سان ايمان ڪي تازگي به ملندي رهندي. سنتن ڀرين اجتماعن ۾ شرڪت فرمائيندا رهو، مدني قافلن جا مسافر بڻجو، ٿي سگهي ته روزانو مڪتبة المدينہ جو شايع ٿيل هڪ رسالو گهٽ ۾ گهٽ پڙهو ۽ هڪ آڊيو يا وڊيو سنتن ڀريو بيان ٻڌو، اِنْ شَآءَالله عَزَّوَجَلَّ دين ۽ دنيا جي برڪتن سان مالا مال ٿي ويندؤ.

مون گمراهي ڪيئن ڇڏي

اوهان جي ترغيب ۽ تحريص جي لاءِ ڪيسٽ ٻڌڻ بابت هڪ مدني بهار پنهنجي انداز ۾ پيش ڪيان ٿو: (تنظيمي ترڪيب مطابق) هِند بغدادي جي هڪ شهر ملڪاپور جي هڪ اسلامي ڀاءُ جو بيان آهي: مون تقريباً پنج سال ٻاهرين ملڪ گذاريا، بدعقيده ماڻهن جي صحبت ملي جنهن جي نحوست سان منهنجي صاف سٿري رحمت ڀري اسلامي عقيدي ۾ خرابي اچڻ لڳي، انهي دوران هِند واپسي ٿي، برن عقيدن تي مشتمل 30 آڊيو ۽ وڊيو ڪيسٽ به ڪٺي آيس، اتفاق ٿيو جو جو هڪ سبز عمامي شريف واري اسلامي ڀاءُ سان منهنجي ملاقات ٿي، انهن پيار ڀري انداز سان مون تي انفرادي ڪوشش ڪئي ۽ وڏي محبت سان مون کي دعوت اسلامي جي مڪتبة المدينہ جي هڪ V.C.D تحفي طور ڏني[1] گهر اچي مون V.C.D

(1) هن V.C.D جو نالو "ديدار امير اهلسنت" آهي، مڪتبة المدينہ تان هدية حاصل ڪريو يا انٽرنيٽ تي ويب سائيٽ www.dawateislami.net تي ملاحظ فرمايو. مجلس مڪتبة المدينہ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن جمعي جي ڏينهن مون تي ٻہ سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙهيو ان جا ٻہ سؤ سالن جا گناهہ معاف ٿيندا. (کنزالعمال)

لڳائي، اَلْحَمْدُلِلّٰه عَزَّوَجَلَّ جيئن جيئن V.C.D هلندي رهي تئين منهنجي دل مان گمراهي جي سياهي ختم ٿيندي وئي. V.C.D ختم ٿي منهنجي دل گواهي ڏني تہ يقيناً اها V.C.D حق وارن جي آهي اهي ڇهرا ڪوڙن جا نٿا ٿي سگهن، مون عهد ڪيو هن V.C.D وارن جي عقيدن کي سچي عمر نہ ڇڏيندس. مون جوش ۾ اچي گڏ آندل گمراهہ ڪندڙ 30 آڊيو وڊيو ڪيسٽ ضايع ڪري ڇڏيون تہ جيئن انهن کي ٻڌي يا ڏسي ڪو ٻيو مسلمان گمراهہ نہ ٿي وڃي.

سُونا جنگل رات اندھیری چھائی بدلی کالی ہے
سونے والو جاگتے رہیو چوروں کی رکھوالی ہے

اللّٰه غفار عَزَّوَجَلَّ جي عطا سان سرڪار نامدار صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کي علم غيب حاصل آهي ۽ سرڪار عالي وقار صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ماڻهن کي غيب جون خبرون ٻڌائيندا ٻہ آهن، انهي سلسلي ۾ هڪ ايمان افروز روايت پڙهو ۽ جهومو:

﴿7﴾ غيبي خبر

حضرت سيّدتُنا اُنَيْسَہ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا فرمائن ٿيون: مون کي منهنجي والد محترم ٻڌايو: مان بيمار ٿيس تہ سرڪار عالي وقار صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم منهنجي عيادت جي لاءِ تشريف کڻي آيا ۽ فرمايائون: توهان کي ان بيماري ۾ ڪو نقصان نہ ٿيندو پر ان وقت توهان جي ڇا حالت هوندي جڏهن منهنجي وصال کان پوءِ توهان وڏي عمر گذاري نابين ٿي ويندؤ؟ اهو ٻڌي مون عرض ڪيو: يارسول اللّٰه صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مان ان وقت ثواب حاصل ڪرڻ جي لاءِ صبر ڪندس.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نه پڙهي ته ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي. (ترغيب و ترهيب)

فرمايائون: جيڪڏهن توهان ائين ڪندؤ ته بنا حساب جي جنت ۾ داخل ٿي ويندؤ. رسول اڪرم، رحمت عالم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جي ظاهري وصال کان پوءِ سندن بينائي ختم ٿي وئي، پوءِ هڪ عرصي کان بعد الله عَزَّوَجَلَّ سندن بينائي موٽائي ۽ پوءِ سندن جو انتقال ٿي ويو. (دلائل النبوة للبيهقي ج 6 ص 479)

اے عَرَب کے چاند چمکا دے مِری لوحِ جَبیں
ہو ضِیاؔء کو پھر مدینے میں نظارہ نور کا

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڏٺو اوهان! الله عَزَّوَجَلَّ جي محبوب، داناءِ غُيُوب، مُنَزَّهٌ عن العُيُوب صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم پنهنجي پروردگار جي عطا سان پنهنجي غلامن جي عمرن کان به آگاهه آهن ۽ انهن سان جيڪو ڪجهه ٿيڻ وارو آهي، ان کي به ڄاڻن ٿا. قرآن پاڪ جي بيشمار آيتن مان سرڪار مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي علم غيب جو ثبوت ملي ٿو، هتي صرف هڪ آيت ڪريمه پيش ڪجي ٿي، جيئن 30 سيپاري سورة التڪوير جي آيت نمبر 24 ۾ ارشاد آهي:

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِيْنٍ ﴿٢٤﴾ (پ 30 التڪوير 24)

ترجموڪنزالايمان: ۽ هي نبي غيب ٻڌائڻ ۾ بخيل نه آهي.

سرِ عرش پر ہے تِری گزر دلِ فرش پر ہے تِری نظر
ملکوت و مُلک میں کوئی شے نہیں وہ جو تجھ پہ عِیاں نہیں (حدائقِ بخشش)

بيان ڪيل روايت مان اها به خبر پئي ته جڏهن ڪا مصيبت اچي يا مسلمان معذور ٿي وڃي ته ان کي صبر ڪري اجر جو حقدار

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو تہ تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

ٻڌڻ گهرجي. حضرت سيدنا انس رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کان روايت آهي تہ نبي اڪرم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمائن ٿا تہ الله عَزَّوَجَلَّ فرمائي ٿو: جڏهن مان پنهنجي ٻانهي جون اکيون وٺان پوءِ اهو صبر ڪري تہ اکين جي بدلي ۾ ان کي جنت ڏيندس. (صحيح البخاري ج 4 ص 6 حديث 5653)

هے صبر تو خزانهٔ فردوس بھائیو!
شکوہ نہ عاشقوں کی زبانوں پہ آ سکے

﴿8﴾ خوفناڪ اُٺ

مڪي شريف ۾ هڪ واپاري آيو، ان کان ابو جهل مال خريد ڪيو پر رقم ڏيڻ کان ٽٽائڻ لڳو. اهو شخص پريشان ٿي قريشن وٽ اچي چوڻ لڳو: اوهان مان ڪو اهڙو آهي جيڪو مون غريب ۽ مسافر تي رحم ڪري ۽ ابوجهل کان منهنجو حق ڏياري؟ ماڻهن مسجد جي ڪنڊ ۾ ويٺل هڪ شخص ڏانهن اشارو ڪري چيو: هي ضرور توهان جي مدد ڪندو، قريشن جو "ان شخص" وٽ موڪلڻ جو مقصد اهو هو جو جيڪڏهن اهو شخص ابوجهل وٽ ويو تہ ابوجهل ان جي توهين ڪندو ۽ اهي ان سان خوش ٿين ها. مسافر ان شخص جي خدمت ۾ حاضر ٿي سموري ماجرا ٻڌائي، اهي شخص بينا ۽ ابو جهل جي دروازي تي تشريف فرما ٿي در کڙڪايائون. ابوجهل اندران پڇيو: ڪير؟ جواب مليو: محمد (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم). ابوجهل گهران ٻاهر نڪتو، ان جي چهري تي خوف هو، پڇيو: ڪيئن اچڻ ٿيو؟ بيڪسن جي مددگار محمد عربي(صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) ارشاد فرمايو: ان جو حق ڇو نٿو ڏين؟ عرض ڪيائين: هاڻي ڏيان

فرمان مصطفي صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نه پڙهيو ان جفا ڪئي.** (عبدالرزاق)

ٿو. اهو ڇٽي اندر ويو ۽ رقم آٽي مسافر جي حوالي ڪئي ۽ اندر هليو ويو. ڏسڻ وارن بعد ۾ پڇيو: ابوجهل تو وڏو عجيب ڪم ڪيو، چيائين: بس ڇا چوان، جڏهن محمد عربي(صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) پنهنجو نالو ورتو ته هڪدم مون تي خوف طاري ٿي ويو، جيئن مان ٻاهر نڪتس ته منهنجي اکين جي سامهون هڪ پوائتو منظر هو، ڪٽي جو ڏسان ته هڪ تمام وڏو خوفناڪ اُٺ بيٺو آهي. ايترو خوفناڪ اٺ مون ڪڏهن نه ڏٺو هو، مون کي ماٺ ڪري ڳالهه مڃڻ ۾ ئي عافيت نظر آئي نه ته اهو اُٺ مون کي کائي ڇڏي ها.

(الخصائص الكبريٰ للسيوطي ج 1 ص 212)

واللہ !وہ سن لیں گے فریاد کو پہنچیں گے

اِتنا بھی تو ہو کوئی جو ''آہ!'' کرے دل سے (حدائقِ بخشش شریف)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اَلْحَمْدُلله عَزَّوَجَلَّ! منهنجي سردار، منهنجي غمخوار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو شان ڪيتري قدر مٿانهون آهي! پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ڪهڙي نموني ڏکويلن ۽ غمگين ماڻهن جي مدد ڪندا هئا ۽ مظلومن جا حق ڏياريندا هئا ۽ **الله** رحمٰن عَزَّوَجَلَّ به پنهنجي محبوب تي ڪيتري قدر مهربان آهي جو دشمن جي مقابلي ۾ ڪهڙي طرح پاڻ سڳورن صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي مدد فرمائيندو آهي! ابوجهل جيڪو ازلي ڪافر ۽ هميشه جي لاءِ ايمان کان محروم هو، اکين سان ايترو عظيم الشان معجزو ڏسڻ جي باوجود بي ايمان ئي رهيو! بس! نصيب پنهنجو پنهنجو.

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **ان شخص جو نڪ مٽيءَ ۾ ملي، جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي.** (حاڪم)

ڪوئی آیا پا کے چلا گیا کوئی عمر بھر بھی نہ پا سکا
یہ بڑے کرم کے ہیں فیصلے یہ بڑے نصیب کی بات ہے

﴿9﴾ شينهن اچي ويا!

اللّٰه عَزَّوَجَلَّ جي پياري حبيب صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو هڪ ٻيو عظيم الشان معجزو ۽ بدنصيب ابوجهل جي باطن جي سياهي بابت حڪايت ٻڌو: اسان جا مٺا مٺا آقا صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جيئن تہ ماڻهن کي نيڪي جي دعوت ارشاد فرمائيندا هئا تنهنڪري قريش جا ڪافر پاڻ سڳورن صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جا دشمن ٿي ويا ۽ پاڻ ڪريمن صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کي قسمين قسمين جون تڪليفون ڏيندا هئا. هڪ ڀيري شهنشاه ابرار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم وادي حَجُون ڏانهن تشريف کڻي ويا، موقعو ملندي ئي هڪ ظالم دشمن نضر (نالي ڪافر) پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کي شهيد ڪرڻ جي ارادي سان اڳتي وڌيو جيئن ئي **اللّٰه** جي حبيب صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي ويجهو پهتو تہ هڪدم خوف زده ٿي وڏي تيزي سان شهر ڏانهن ڀڄڻ لڳو. جڏهن ابوجهل اها حالت ڏٺي تہ معاملو پڇڻ لڳو، اهو چوڻ لڳو: مان اڄ محمد عربي (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) جي قتل جي ارادي سان پويان لڳس، جڏهن مان ويجهو پهتس تہ ڇا ٿو ڏسان جو وات کوليندي، ڏند ڪڙڪائيندي ڪجهہ شينهن مون ڏانهن اچي رهيا آهن! ان ڪري وٺي ڀڳس. اهو عظيم الشان معجزو ٻڌي بدنصيب ابوجهل چيو: اهو بہ مُحمّد (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) جي جادو جو ڪارنامو آهي. **مَعَاذَاللّٰه** عَزَّوَجَلَّ

(الخصائص الڪبريٰ للسيوطي ج 1 ص 215)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو مون تي درود پاڪ پڙهڻ وساري ويٺو اهو جنّت جو رستو ڀُلجي ويو. (طبراني)

اُف رے مُنکِر یہ بڑھا جوشِ تَعَصُّب آخر
بِھیڑ میں ہاتھ سے کمبخت کے ایمان گیا (حدائقِ بخشش شریف)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴿10﴾ پنهنجي والدين سڳورن کي زنده ڪيو

هر هڪ کي پنهنجا ماءُ پيءُ پيارا هوندا آهن پوءِ اسان جي پياري آقا صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کي ڇو نہ پيارا هوندا! پنهنجي والدين ڪريمين کي پنهنجي پياري اُمت ۾ شامل ڪرڻ جي لاءِ ربّ قادر عَزَّوَجَلَّ جي عطا سان ڪهڙو عظيم الشان معجزو ڏيکاريو اوهان بہ ٻڌو ۽ جهومو: امام ابو القاسم عبدالرحمٰن سُهَيلي (متوفيٰ 581 ھ) "اَلرَّوضُ الاُنُف" ۾ نقل ڪن ٿا: اُمُّ المومنين حضرت سيّدتنا عائشہ صديقہ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهَا روايت ڪن ٿيون سرڪار مدينہ صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن دعا گهري: "ياالله عَزَّوَجَلَّ! منهنجا ماءُ پيءُ زنده ڪر" الله عَزَّوَجَلَّ پنهنجي حبيب صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي دعا کي قبوليندي، ٻنهي کي زنده ڪيو ۽ انهن ٻنهي رحمت عالميان صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم تي ايمان آندو ۽ پوءِ پنهنجي پنهنجي پاڪ مزارن ۾ تشريف فرما ٿي ويا.

(الروض الانف ج 1 ص 299)

اِجابت کا سہرا عنایت کا جوڑا دُلہن بن کے نکلی دعائے محمد
اِجابت نے جُھک کر گلے سے لگایا بڑھی ناز سے جب دعائے محمد

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

والدين ڪريمين توحيد تي هئا

اسان جي پياري آقا مکي مدني مصطفيٰ صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم اجا

فرمان مصطفي صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **جنهن مون تي ڏهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي.** (طبراني)

پنهنجي والده ماجده حضرت سيّدتنا آمنه رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهَا جن جي پيٽ ۾ هئا جو سرڪار مدينه صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جا والد سڳورا حضرت سيّدنا عبدالله رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْه هن دنيا مان پردو فرمائي ويا ۽ جڏهن مڪي مدني سرڪار صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي عمر شريف 5 يا 6 سال ٿي ته والده ماجده (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهَا) جن به دنيا مان لاڏاڻو ڪري ويون ۽ محبوب رب ذوالجلال، صاحب جود و نوال، سرڪار خوش خصال صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم چاليهن سالن جي عمر شريف ۾ نبوت جو اعلان فرمايو. ان مان ڪو اهو نه سمجهي ته سلطان دارين، سروَرِ ڪونين صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جا والدين ڪريمين رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا معاذالله ڪفر جي حالت ۾ فوت ٿيا ۽ عذاب قبر ۾ مبتلا هئا ان ڪري سرڪار مدينه صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن انهن کي ڪلمو پڙهائي، مسلمان ڪيو ته جيئن عذاب کان نجات حاصل ڪن. هرگز ائين نه هو بلڪ اهي ٻئي توحيد تي قائم هئا ۽ زندگي ۾ ڪڏهن به انهن بت پرستي نه ڪئي هئي. رحمت عالم صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم انهن کي پنهنجي امت ۾ شامل ڪرڻ جي لاءِ ٻيهر زنده ڪري ڪلمو پڙهايو.

مجھ کو اب کلمہ پڑھا جا مِرے مدنی آقا

تیرا مجرِم شہا دنیا سے چلا جاتا ہے

يُونُس عَلَيْهِ السَّلَام جي مڇي جنت ۾ ويندي

حضرت سيّدنا اسماعيل حقي رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه "تفسير روحُ البيان" ۾ نقل ڪن ٿا: حضرت سيدنا يونُس عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ٽي ڏينهن يا ست ڏينهن يا چاليهه ڏينهن مڇي جي پيٽ ۾ رهيا، تنهنڪري اها

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهہ رحمتون موڪليندو آهي. (مسلم)

مچي جنت ۾ ويندي. (روح البيان ج 5 ص 226، 518)

والدين ڪريمين جنّتي آهن

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! غور فرمايو! جنهن مڇي جي پيٽ ۾ الله عَزَّوَجَلَّ جا نبي حضرت سيدنا يونُس عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلَیْہِ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام ڪجهہ ڏينهن رهيا، اها مڇي جنت ۾ وڃي ۽ حضرت سيدتنا آمنہ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهَا جنهن جي بطن ۾ حضرت سيدنا يونُس عَلَیْہِ السَّلَام جا آقا محمد مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ڪئي مهينن تائين تشريف فرما رهيا اهي بيبي آمنہ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهَا مَعَاذَاللّٰه ڪفر تي دنيا مان وڃن ۽ قبر جي عذاب ۾ مبتلا رهن، اهو ڪيئن ٿي سگهي ٿو. يقينًا سلطان ڪونين صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن جي والدين ڪريمين رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا جي حيات طيبہ جي هر گهڙي توحيد تي گذري ۽ اهي جنّتي آهن. بلڪ اسان جي پياري آقا صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جا سيئي اَبا و اجداد حق تي هئا. تفصيلي معلومات جي لاءِ فتاويٰ رضويہ جلد 30 صفحي 267 کان 305 تائين جو مطالعو فرمايو.

خدا نے کیا ان کو بے مِثل پیدا   نہیں دو جہاں میں مثالِ محمد
خدا اور نبی کا ہے اُس پہ تو سایہ   جسے ہر گھڑی ہے خیالِ محمد

﴿11﴾ مئل ٻڪري زنده ٿي پئي

حضرت سيّدُنا جابر رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ هڪ ڀيري حضور پُرنُور شافع يومُ النُّشور صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي بارگاهہ ۾ حاضر ٿيا تہ سندن چهري مبارڪ تي بک جا آثار ڏٺا، گهر اچي، گهرواريءَ کان پڇا ڪيائون: گهر ۾ ڪجهہ کائڻ جي لاءِ بہ آهي؟ عرض ڪيائين: گهر ۾ هن ٻڪري ۽ ٿوري جَوَن کانسواءِ ٻيو ڪجهہ بہ ناهي، ٻڪريءَ ذبح ڪئي

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي. (طبراني)

وئي، جَوَ پيهي مانيون پچائي ٻوڙ ۾ وجهي ٿريد تيار ڪيو ويو. سيّدنا جابر رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائن ٿا: مون اهو ٿريد وارو ٿانوَ کڻي سرڪارِ مدينہ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جي بارگاهه ۾ پيش ڪيو.

رحمتِ عالم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون کي حڪم ڏنو: ”اي جابِر رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ! وڃي ماڻهن کي سڏي اچو“ جڏهن صحابہ ڪرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان حاضر ٿي ويا تہ ارشاد ٿيو: مون وٽ ٿورا ٿورا موڪليندا وڃو، اهڙي طرح صحابہ ڪرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان حاضر ٿيندا رهيا ۽ کائي موٽندا رهيا، جڏهن سيني کاڌو کائي ورتو تہ مون ڏنو ٿانوَ ۾ جيترو کاڌو پهريان هيو اوترو ئي موجود هيو ۽ سرِڪار مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کائڻ وارن کي فرمائي رهيا هئا تہ هڏين کي نہ ڀڃجو. پوءِ پاڻ ڪريمن صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم سيني هڏين کي گڏ ڪرڻ جو حڪم فرمايو، جڏهن هڏيون گڏ ڪيون ويون تہ سروَرِ ڪائنات، شهنشاهِ موجودات صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم پنهنجو مبارڪ هٿ هڏين تي رکي ڪجهہ پڙهيو، هڏين ۾ چُرپر پيدا ٿي ۽ ڏسندي ڏسندي ٻڪري ڪن ڇنڊي اٿي بيهي رهي! سرڪار مدينہ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون کي فرمايو: اي جابر (رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ)! پنهنجي ٻڪري کاهي وڃو! مان ٻڪري کاهي جڏهن گهر آيس تہ گهرواريءَ پڇيو تہ اها ٻڪري ڪٿان آندي؟ مون وراڻيو: خدا عَزَّوَجَلَّ جو قسم! هي اُها ئي ٻڪري آهي جيڪا اسان ذبح ڪئي هئي، اسان جي پياري آقا صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي دعا سان الله عَزَّوَجَلَّ انهي کي اسان جي لاءِ زنده ڪيو آهي.

(الخصائص الکبريٰ للسيوطي ج 2 ص 112)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: مون تي درودشريف جي ڪثرت ڪريو، بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي. (ابو يعلیٰ)

اک دل ہمارا کیا ہے آزار اس کا کتنا
تم نے تو چلتے پھرتے مُردے جِلا دیے ہیں

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴿12﴾ فوت ٿي ويل مدني مُنّا زنده ٿي ويا!

مشهور عاشقِ رسول حضرت علّامه عبدالرحمٰن جامي قُدِّسَ سِرُّهُ السَّامِی روايت فرمائن ٿا، حضرت سيِّدُنا جابر رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ پنهنجي حقيقي مدني مُنّن جي موجودگي ۾ ٻڪري ذبح ڪئي هئي. جڏهن فارغ ٿي پاڻ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ تشريف کڻي ويا ته اهي ٻئي مدني مُنّا ڇُري کڻي ڇت تي چڙهي ويا، وڏي ڀاءُ ننڍي ڀاءُ کي چيو: اچ! مان به توسان ائين ئي ڪريان جيئن اسان جي والد صاحب هن ٻڪريءَ سان ڪيو آهي. اهڙي طرح وڏي نينگر ننڍي کي ٻڌو ۽ ڳلي تي ڇُري وهائي ڇڏي ۽ مُنڊي الڳ ڪري هٿن ۾ کنيائين! جيئن ئي سندن والده رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهَا هي منظر ڏٺو ته ان جي پويان ڊوڙيون، اهو ڊڄي وڃي پيو ۽ ڇت تان ڪِري فوت ٿي ويو. ان صابره خاتون رڙيون ۽ ڪنهن قسم جي واويلا نه ڪئي جو متان عظيم الشّان مهمان، ٻنهي جهانن جا سلطان، رحمتِ عالميان صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم پريشان نه ٿي وڃن. نهايت صبر ۽ تحمل سان ٻنهي ننڍڙن لاشن کي اندر آڻي ڪري انهن تي ڪپڙو وجهي ڇڏيائون ۽ ڪنهن کي خبر نه ڏنائون، ايتري تائين جو حضرت جابر رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ کي به نه ٻڌايائون، سندن دل جيتوڻيڪ صدمي ڪان رت جا ڳوڙها روئي رهي هئي پر چهري تي ڪو غم جو آثار ظاهر ٿيڻ نه ڏنائون ۽ کاڌو وغيره تيار ڪيائون، سرڪارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو. (ابن عدي)

وَسَلَّم تشريف فرما ٿيا ۽ ڪاڏو اڳيان رکيو ويو، انهيءَ وقت جبريل امين عَلَيْهِ السَّلَام حاضر ٿي عرض ڪيو: "يا رسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم! الله تعاليٰ فرمائي ٿو: جابر کي فرمايو، تہ پنهنجي نينگرن کي وٺي اچي تہ جيئن اهي اوهان سان گڏ ڪاڏي کائڻ جو شرف حاصل ڪن. سرڪارِ عالي وقار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم حضرت سيّدُنا جابر رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي فرمايو: پنهنجي فرزندن کي وٺي اچو! پاڻ هڪدم ٻاهر آيا ۽ گهرواريءَ کان پُڇيائون: فرزند ڪٿي آهن؟ انهن چيو تہ حضور پُرنُور صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کي عرض ڪريو تہ اهي موجود ناهن. سرڪارِ مدينہ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ارشاد فرمايو تہ الله تعاليٰ جو فرمان آيو آهي تہ انهن کي جلدي گهرايو! غم سان پريل گهرواريءَ روئي ڏنو ۽ چوڻ لڳي: اي جابر! هاڻي مان انهن کي نہ ٿي آڻي سگهان. حضرت سيّدُنا جابر رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمايو: آخر ڳالهہ ڇا آهي؟ روئين ڇو ٿي؟ گهرواريءَ اندر وٺي وڃي سڄو واقعو ٻڌايو ۽ ڪپڙو هٽائي مدني منّا ڏيکاريا، تہ هو بہ روئڻ لڳا، ڇو تہ اهي انهيءَ ڳالهہ کان بي خبر هئا. پوءِ حضرت سيّدُنا جابر رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ٻنهي ننڍن ننڍن لاشن کي کڻي حضورِ انور صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي قدمن ۾ رکي ڇڏيو. ان وقت گهر مان روئڻ جو آواز اچڻ لڳو. الله تعاليٰ جبرئيل امين عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام کي موڪليو ۽ فرمايو: "اي جبرئيل! منهنجي محبوب عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام کي فرمايو: الله عَزَّوَجَلَّ فرمائي ٿو: اي پيارا حبيب! توهان دعا گهرو اسان انهن کي زنده ڪنداسين. حضورِ اڪرم، نورِ مجسم، رسولِ محتشم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم دعا فرمائي ۽ الله عَزَّوَجَلَّ جي حڪم سان ٻئي

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا صبح ۽ ڏهه ڀيرا شام درودِ پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي . (مجمع الزوائد)

مدني منّا انهيءَ مهل زنده ٿي ويا. (شواهد النبوة ص 105، مدارج النبوت حصو 1 ص 199) اللہ عَزَّوَجَلَّ جي انهن تي رحمت هجي ۽ انهن جي صدقي اسان جي بي حساب مغفرت ٿئي. اٰمِین بِجاہِ النَّبِیِّ الاَمِین صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

قلبِ مُردہ کو مِرے اب تو جِلا دو آقا
جام اُلفت کا مجھے اپنی پِلا دو آقا

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

منا منا اسلامي ڀائرو! ڏٺو توهان! پياري پياري آقا، مديني واري مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جو ڪيڏو نه اعليٰ شان آهي، جو ٿورڙو ڪاڏو ڪوڙ سارن ماڻهن کائي ورتو پوءِ به ان ۾ ڪنهن قسم جي گهٽتائي نه ٿي ۽ پوءِ ٻڪري جي گوشت جي ٻچيل هڏين تي ڪجهه پڙهيو ته گوشت (۽) کل سميت ساڳي ئي ٻڪري ڪن ڇنڊي اٿي بيهي رهي ۽ حضرت سيّدُنا جابر رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ جي فوت ٿي ويل ٻن حَقيقي مدني مُنّن کي به اللہ عَزَّوَجَلَّ جي حڪم سان زنده ڪيائون.

مُردوں کو جِلاتے ہیں روتوں کو ہنساتے ہیں — آلام مٹاتے ہیں بگڑی کو بناتے ہیں
سرکار کھلاتے ہیں سرکار پلاتے ہیں — سلطان و گدا سب کو سرکار نبھاتے ہیں

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

گستاخ کي زمين قبول نه ڪيو

منا منا اسلامي ڀائرو! هاڻي هڪ منڪرِ شان رسالت جي شقاوت جي عبرتناڪ حڪايت ٻڌو ۽ ڏسو اللہ عَزَّوَجَلَّ پنهنجي محبوب جي دشمنن کان ڪهڙي طرح انتقام وٺندو آهي. حضرت سيدنا انس رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ فرمائن ٿا: هڪ نصراني مسلمان ٿيو ۽ ان سورة البقره ۽

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو ملائڪ ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا. (طبراني)

سورة ال عمران پڙهي. اهو نبي رحمت صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي لاءِ ڪتابت ڪندو هو ان ڪان پوءِ اهو (مرتد ٿي) ٻيهر نصراني ٿي ويو ۽ بڪندو هو: مَا يَدْرِىْ مُحَمَّدٌ اِلَّا مَا كَتَبْتُ لَهُ- يعني محمد (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) اهو ئي ڄاڻن ٿا جيڪو مون ان جي لاءِ لکي ڇڏيو آهي. ڪجھ ئي ڏينهن ۾ الله تعالٰي ان جو ڪنڌ ٽوڙي ڇڏيو يعني ان جي موت غير فطري طريقي سان ٿيو.

ان جي ساٿين ان جي لاءِ کڏ کوٽي ان کي دفن ڪري ڇڏيو، پر صبح جو زمين ان کي ٻاهر اڇلائي ڇڏيو. اهي اهو چوڻ لڳا هي محمد (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) ۽ ان جي ساٿين ڪيو هوندو ڇوته اهو انهن ڪان ڀڄي اسان وٽ آيو هو ان ڪري اسان جي ساٿي جي قبر کوٽي آهي، بئي ڀيري انهن ان جي لاءِ وڌيڪ اونهي کڏ کوٽي، پر صبح جو اهو وري زمين ڪان ٻاهر پيو هو، چوڻ لڳا: هي محمد (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) ۽ ان جي ساٿين ڪيو هوندو ڇوته اهو انهن ڪان ڀڄي اسان وٽ آيو هو ان ڪري اسان جي ساٿي جي قبر کوٽي آهي، ٽيئن ڀيرا جيتري اونهي کڏ کوٽي سگهيا ٿي ايتري کڏ کوٽي پر صبح جي وقت ان کي زمين جي مٿان ڀيل ڏٺو. هاڻي انهن کي خبر پئي ته اهو سلوڪ انسانن جي طرفان نه آهي پوءِ انهن ان کي انهي حالت ۾ ٻاهر ڀيل ڇڏي ڏنو.

(صحيح البخاري ج 2 ص 506 حديث 3617، صحيح مسلم ص 1497 حديث 2781)

نہ اُٹھ سکے گا قِیامت تلک خدا کی قسم
کہ جس کو تُو نے نظر سے گِرا کے چھوڑ دیا

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جيڪو جمعي جي ڏينهن مون تي درود شريف پڙهندو آءُ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس. (ڪنزالعمال)

علمِ مُصطفيٰ تي اعتراض ۾ هلاڪت آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڏٺو اوهان ان بدقسمت ڪائنات جي سڀ کان بهترين صحبت جو قدر نه ڪيو ۽ بدبختي جي سبب مرتد ٿي پنهنجي رحمت واري مشفق ۽ مهربان آقا صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن جي علم شريف تي اعتراض ڪيو ۽ نتيجي طور اهو اهڙو تباهه ۽ برباد ٿيو جو ان کي زمين به قبول نه ڪيو اها به خبر پئي ته **الله** عَزَّوَجَلَّ جي محبوب، داناءِ غُيُوب، مُنَزَّهٌ عن العُيُوب صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي علم مبارڪ تي اعتراض ڪرڻ ٻنهي جهانن جي لاءِ هلاڪت جو سبب آهي. مؤمن شان رسالت ۽ علم مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم تي هرگز اعتراض نٿو ڪري سگهي اهو منافقن جو ئي حصو آهي. ڪنهن سچ چيو آهي: اَلنِّفَاقُ يُوْرِثُ الْاِعتِراض يعني منافقت اعتراض پيدا ڪندي آهي.

ڪریں مصطفٰے کی اِہانتیں کھلے بندوں اِس پہ یہ جُــــرأتیــں
کہ میں کیا نہیں ہوں محمّدی! ارے ہاں نہیں! ارے ہاں نہیں!

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! بيان کي ختم ڪندي سنّت جي فضيلت ۽ ڪجهه سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿو. تاجدارِ رسالت، شهنشاهِ نُبُوَّت، مصطفيٰ جانِ رحمت صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن جو فرمان جنّت نشان آهي: جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي ۽ جنهن مون سان محبت ڪئي اهو جنّت ۾ مون سان گڏ هوندو. (مشکوٰة المصابيح ج 1 ص 55 حديث 175)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنھن جمعي جي ڏينھن مون تي ٻه سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙھيو ان جا ٻه سؤ سالن جا گناھ معاف ٿيندا. (كنزالعمال)

سينه تري سنّت کا مدينه بنے آقا

جنّت ميں پڑوسی مجھے تم اپنا بنانا

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

”ھٿ ملائڻ سنت آھي“ جي 14 اکرن جي نسبت سان ھٿ ملائڻ جا 14 مدني گل

﴿1﴾ ٻن مسلمانن جو ملاقات جي وقت سلام ڪري ٻنھي ھٿن سان مصافحو يعني ٻئي ھٿ ملائڻ سنّت آھي ﴿2﴾ موڪلائڻ وقت به سلام ڪريو ۽ ھٿ به ملائي سگھو ٿا ﴿3﴾ نبي مُکَرَّم صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو فرمان مُعظم آھي: ”جڏھن ٻه مسلمان ملاقات ڪندي مصافحو ڪندا (يعني ھٿ ملائيندا) ۽ ھڪٻئي کان خيريت معلوم ڪندا آھن ته اللّٰه عَزَّوَجَلَّ انھن جي وچ ۾ سؤ رحمتون نازل فرمائيندو آھي، جنھن مان نوي رحمتون زياده گرم جوشي سان ملڻ واري ۽ سٺي نموني سان پنھنجي ڀاءُ کان خيريت پڇڻ واري جي لاءِ ھونديون آھن.“ (المعجمُ الاوسط للطبراني ج 5 ص 380 حديث 7672) ﴿4﴾ ”جڏھن ٻه دوست پاڻ ۾ ملندا آھن ۽ ھٿ ملائيندا آھن ۽ نبي (صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم) تي درود پاڪ پڙھندا آھن ته انھن ٻنھي جي جدا ٿيڻ کان پھريان ٻنھي جا اڳيان پويان گناھ بخشيا ويندا آھن. (شعب الايمان للبيھقي، حديث 8944 ج 6 ص 471) ﴿5﴾ ھٿ ملائڻ وقت درود شريف به پڙھو، ٿي سگھي ته ھي دعا به پڙھو: ”يَغْفِرُ اللّٰهُ لَنَا وَلَكُمْ“ (يعني اللّٰه عَزَّوَجَلَّ اسان جي ۽ توھان جي مغفرت فرماءِ) ﴿6﴾ ٻه مسلمان ھٿ ملائڻ جي دوران جيڪا دعا گھرندا اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ قبول ٿيندي. ھٿ جدا ٿيڻ کان پھريان ٻنھي جي مغفرت

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نه پڙهي ته ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي. (ترغيب و ترهيب)

ٿي ويندي. اِنْ شَآءَالله عَزَّوَجَلَّ (ملخصًا مسند امام احمد بن حنبل حديث 12454 ج 4 ص 286) ﴿7﴾ پاڻ ۾ هٿ ملائڻ سان دشمني ختم ٿيندي آهي. ﴿8﴾ فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آهي: جيڪو مسلمان پنهنجي ڀاءُ سان مصافحو ڪري ۽ ڪنهن جي دل ۾ ٻئي جي لاءِ عداوت نه هجي ته هٿ جدا ٿيڻ کان پهريان الله تعاليٰ ٻنهي جا پويان گناهه بخشي ڇڏيندو ۽ جيڪو مسلمان پنهنجي مسلمان ڀاءُ ڏانهن محبت ڀري نگاهه سان ڏسي ۽ اُن جي دل يا سيني ۾ عداوت نه هجي ته نگاهه موٽڻ کان پهريان ٻنهي جا پنيان گناهه معاف ڪيا ويندا. (ڪنزالعمال ج 9 ص 57 حديث 25358) ﴿9﴾ جيترا ڀيرا ملاقات ٿئي هر ڀيري هٿ ملائي سگهو ٿا ﴿10﴾ ٻنهي طرفن کان هڪ هڪ هٿ ملائڻ سنّت ناهي، مصافحو ٻنهي هٿن سان ڪرڻ سنّت آهي ﴿11﴾ ڪجهه ماڻهو صرف پاڻ ۾ آڱريون ئي ملائيندا آهن، اهو به سنّت نه آهي ﴿12﴾ هٿ ملائڻ کان پوءِ پنهنجو هٿ چُمڻ مڪروهه آهي. هٿ ملائڻ کان پوءِ پنهنجي تري چمڻ وارا اسلامي ڀائر پنهنجي اها عادت ڇڏي ڏين. (بهارِ شريعت ج 3 حصو 16 ص 472) ﴿13﴾ جيڪڏهن اَمرَد (يعني خوبصورت ڇوڪري) سان هٿ ملائڻ ۾ شهوت ٿيندي هجي ته ان سان هٿ ملائڻ جائز ناهي بلڪ جيڪڏهن ڏسڻ ۾ شهوت ٿئي ته هاڻي ڏسڻ به گناهه آهي. (درمختار ج 2 ص 98) ﴿14﴾ مصافحو ڪرڻ (يعني هٿ ملائڻ) وقت سنّت هي آهي ته هٿ ۾ رومال وغيره نه هجي، ٻئي تِريون خالي هجن ۽ تريءَ سان تري ملڻ گهرجي. (بهار شريعت حصو 16 ص 98)

هزارين سنتون سکڻ جي لاءِ **مڪتبة المدينه** جا شايع ٿيل به

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو تہ تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

ڪتاب ”بهار شريعت“ حصو 16 (312 صفحا) ۽ 120 صفحن جو ڪتاب ”سنتيں اور آداب“ هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو. سنتن جي تربيت جو هڪ بهترين ذريعو **دعوت اسلامي** جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سنتن ڀريو سفر بہ آهي.

ديدار مصطفيٰ

تبليغ قرآن و سنت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ دعوت اسلامي جي ٽن ڏينهن جي بين الاقوامي سنتن ڀريي اجتماع (ملتان شريف) جي اختتام تي عاشقان رسول جا بي شمار مدني قافلا سنتن جي تربيت جي لاءِ شهر شهر ۽ ڳوٺ ڳوٺ سفر تي روانا ٿيندا آهن. انهي حوالي سان بين الاقوامي اجتماع (1426ھ) ۾ آگره تاج ڪالوني (باب المدينہ ڪراچي) جو هڪ مدني قافلو سفر ڪندي ترڪيب جي مطابق هڪ مسجد ۾ ترسيو. رات جو جڏهن سڀ سمهي پيا تہ هڪ نئين اسلامي ڀاء جي قسمت ڪلي پئي ۽ ان کي خواب ۾ مديني جي تاجدار صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جو ديدار ٿيو اهو تمام خوش ٿيو، دعوت اسلامي جي حقانيت جي دل ۾ جان سان اعتراف ڪندي مدني ماحول سان وابستہ ٿي ويو.

کوئی آیا پا کے چلا گیا کوئی عمر بھر بھی نہ پا سکا
یہ بڑے کرم کے ہیں فیصلے یہ بڑے نصیب کی بات ہے

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڏٺو اوهان عاشقان رسول جي صحبت جي برڪت سان هڪ خوش قسمت اسلامي ڀائر کي تاجدار رسالت

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نہ پڙهيو ان جفا ڪئي. (عبدالرزاق)

صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي زيارت نصيب ٿي. دعوت اسلامي جي عاشقان رسول جي صحبت جي ڇا ڳالهہ ڪجي! ان طرح جي صحبت جي برڪت جي وڏيڪ هڪ مدني بهار ٻڌو ۽ جهومو:

مان غير ملڪي فلمن جو شوقين هئس

هڪ فوجي اسلامي ڀائر ڪجهہ هن طرح لکي موڪليو تہ مان گهڻين برائين جي اونداهين ۾ ڀٽڪي رهيو هئس، غير ملڪي ڳانن جون سوين ڪيسٽون مون وٽ موجود هيون، جن مان معاذالله عَزَّوَجَلَّ ڪئي ڳانا ڪفريات تي مشتمل هئا، غير ملڪي فلمون ڏسڻ منهنجو محبوب مشغلو هو، فلمي ڳانا ۽ مزاحيہ چرچا ٻڌڻ، تاش کيڏڻ وغيره منهنجا معمولات هئا، نهايت غير سنجيده ۽ والدين جو نهايت نافرمان هئس، مطلب تہ اها ڪهڙي برائي هئي جيڪا مون ۾ نہ هئي، انهن ڏينهن ۾ فوج ۾ بہ نوڪري ملي وئي. راولپنڊي کان ڪوئٽہ بدلي ٿي، ٽرين ۾ سڄي رستي مسافرن کي بيزار ڪندي پهتس، اتي پهچندي ئي اَلْحَمْدُلله عَزَّوَجَلَّ دعوت اسلامي جي هڪ عمامي واري اسلامي ڀاءُ سان ملاقات ٿي، جيڪي گلزار طيبہ (سرگوڌا) جا هئا. انهن مون تي انفرادي ڪوشش ڪئي ۽ مونکي هفتيوار سنتن ڀريي اجتماع ۾ وٺي وڃڻ شروع ڪيو، انهن جي حُسن اخلاق ۽ پياري سنتن ڀري ڳالهين کان متاثر ٿي مون پنهنجي اڳوڻن گناهن کان توبہ ڪئي ۽ هاڻي اَلْحَمْدُلله عَزَّوَجَلَّ مڪمل طور مدني ماحول سان وابستہ آهيان، 30 ڏينهن جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سفر جي سعادت پڻ ملي آهي اَلْحَمْدُلله عَزَّوَجَلَّ اهو بيان ڏيڻ مهل مان

هڪ شعبي جي علاقائي مشاورت جي نگراني جي حيثيت سان نمازن ۽ سنتن جون ذمون مچائي رهيو آهيان.

نيڪن جي صحبت ڪڏهن ثواب جو ڪم آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڏٺو اوهان! عاشقان رسول جي صحبت ۽ چڱن جي صحبت هڪ آواره ماڻهو کي ڪٿان ڪان ڪٿي پهچائي ڇڏيو! اوهان به هميشه چڱن جي صحبت اختيار ڪرڻ ۽ چڱن سان محبت رکڻ جو ذهن بڻايو. مدني قافلي ۾ سفر ڪرڻ وارن خوش نصيبن کي اهي به نعمتون حاصل ڪرڻ جو بهترين موقعو ملندو آهي. چڱن جي محبت جي کهڙي ڳالهه ڪجي! پر ان محبت جو مقصد صرف **الله** عَزَّوَجَلَّ جي رضا هجي، دنياوي يا ڪاروباري مفاد جي ڪري يا ڪنهن جي دلربا ادائن يا مزيدار ڳالهين يا حسن و جمال يا دولت و مال جي ڪري ڪئي ويندڙ محبت **الله** عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ محبت نه چئبي، ايستائين جو صرف خوني رشتن جي جوش جي سبب ماءُ پيءُ، اولاد يا رشتيدارن سان محبت ڪرڻ به ثواب جو ڪم نه آهي، جيستائين **الله** عَزَّوَجَلَّ جي رضا حاصل ڪرڻ جي نيت نه هجي. "**الله** عَزَّوَجَلَّ جي محبت" جي باري ۾ وضاحت ڪندي **مُفَسّر شَهير حڪيم الامت حضرت مُفتي احمد يار خان** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان فرمائن ٿا: ڪنهن ٻانهي سان صرف ان ڪري محبت ڪرڻ جو ان سان ربّ تعاليٰ راضي ٿئي، هن (محبت) ۾ دنياوي غرض (۽) ريا (يعني ڏيکاءُ) نه هجي هن محبت ۾ ماءُ پيءُ، اولاد (۽) رشتيدار مسلمانن سان محبت سڀ داخل آهن جڏهن ته رضاء الٰهي (عَزَّوَجَلَّ) جي لاءِ (اهي محبتون) هجن. اولياء ڪرام

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو مون تي درود پاڪ پڙهڻ وساري ويٺو اهو جنّت جو رستو ڀُلجي ويو. (طبراني)

(رَحِمَهُمُ اللّٰهُ تَعَالٰى)، انبياء (عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) سان محبت سُبحٰنَ الله! اها ته حُبّ في الله (الله عَزَّوَجَلَّ جي راهه ۾ محبت) جو اعليٰ درجو آهي، خدا عَزَّوَجَلَّ نصيب ڪري. (مرأة ج 6 ص 584)

”محبّت رسول“ جي اڻ اڪرن جي نسبت سان الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ محبت رکڻ جا 8 فضائل

﴿1﴾ قيامت جي ڏينهن الله تعاليٰ فرمائيندو: ڪٿي آهن اهي جيڪي منهنجي جلال جي ڪري پاڻ ۾ محبت رکندا هئا، اڄ مان انهن کي پنهنجي سايي ۾ رکندس، اڄ منهنجي سايي کان سواء ڪو سايو نه آهي. (مسلم ص 1388 حديث 2566) ﴿2﴾ الله تعاليٰ ارشاد فرمائي ٿو جيڪي ماڻهو منهنجي ڪري پاڻ ۾ محبت رکن ٿا ۽ منهنجي ڪري هڪ ٻئي وٽ ويهن ٿا ۽ پاڻ ۾ ميل ميلاپ رکن ٿا ۽ مال خرچ ڪن ٿا انهن لاءِ منهنجي محبت واجب ٿي وئي. (الموطا ج 2 ص 439 حديث 1828) ﴿3﴾ الله تعاليٰ فرمايو: جيڪي منهنجي جلال جي ڪري هڪبئي سان محبت رکندا آهن انهن جي لاءِ نور جا منبر هوندا، انبياء ۽ شهدا انهن تي غِبطہ (يعني رشڪ) ڪندا. (ترمذي ج 4 ص 174 حديث 2397) ﴿4﴾ ٻن شخصن الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ پاڻ ۾ محبت ڪئي ۽ هڪ اوڀر ۾ آهي ٻيو اولهه ۾ قيامت جي ڏينهن الله تعاليٰ ٻنهي کي ملائيندو ۽ فرمائيندو هي اهو آهي جنهن سان تو محبت ڪئي هئي. (شعب الايمان ج 6 ص 492 حديث 9022) ﴿5﴾ جنّت ۾ ياقوت جا ٿنڀ آهن انهن تي زمرد جا محل آهن، انهن جا دروازا کليل آهن اهي اهڙا روشن آهن جيئن چمڪدار تارا، ماڻهن عرض ڪيو: يارسول الله (صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم)!

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

انهن ۾ ڪير رهندو؟ فرمايائون: اهي ماڻهو جيڪي الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ پاڻ ۾ محبت رکن ٿا، هڪ جڳهه تي ويهن ٿا، پاڻ ۾ ملن ٿا. (شعب الايمان ج 6 ص 487 حديث 9022) ﴿6﴾ الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ محبت رکڻ وارا عرش جي چوڌاري ياقوت جي ڪرسين تي (ويٺل) هوندا. (المعجم الڪبير ج 4 ص 150 حديث 3973) ﴿7﴾ جيڪو ڪنهن سان الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ محبت رکي الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ دشمني رکي الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ ڏي ۽ الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ منع ڪري ان پنهنجو ايمان ڪامل ڪري ڇڏيو. (ابوداؤد ج 4 ص 290 حديث 4681) ﴿8﴾ ٻه شخص جڏهن الله عَزَّوَجَلَّ جي لاء پاڻ ۾ محبت رکن ٿا، انهن جي وچ ۾ جدائي ان وقت ٿيندي آهي جو انهن مان ڪنهن هڪ گناهه ڪيو. (الادب المفرد ص 121 حديث 406) يعني الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ جيڪا محبت هجي ان جي سڃاڻپ اها آهي جو هڪ گناهه ڪيو ته ٻيو ان کان جدا ٿي وڃي. (تفصيلي معلومات جي لاءِ بهار شريعت حصو 16 صفحو 217 کان 222 تائين پڙهو)

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! بيان کي ختم ڪندي سنّت جي فضيلت ۽ ڪجهه سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿو. تاجدارِ رسالت، شهنشاهِ نُبُوَّت، مصطفيٰ جانِ رحمت صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو فرمان جنّت نشان آهي: جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي ۽ جنهن مون سان محبت ڪئي اهو جنّت ۾ مون سان گڏ هوندو. (مشڪوٰة المصابيح ج 1 ص 55 حديث 175)

سينہ تری سنّت کا مدینہ بنے آقا

جنت میں پڑوسی مجھے تم اپنا بنانا

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جنهن مون تي ڏهہ ڀيرا درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

”چل مدينہ“ جي سنت اڪرن جي نسبت سان جُتي پائڻ جا 7 مدني گل

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: ﴿1﴾ جتي ڪثرت سان استعمال ڪيو جو انسان جيستائين جتي پائي رکندو آهي چڻ اهو سوار آهي (يعني ٿڪاوٽ گهٽ ٿيندي) (مسلم ص 1161 حديث 2096) ﴿2﴾ جُتي پائڻ کان پهرين ڇنڊي ونو تہ جيئن ڪو جيت يا پٿري وغيره هجي تہ نڪري وڃي ﴿3﴾ پهرين ساڄو جوتو پايو پوءِ کاٻو ۽ لاهڻ وقت پهرين کاٻو ۽ پوءِ ساڄو. **فرمانِ مصطفيٰ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جڏهن توهان مان ڪو جتي پائي تہ ساڄي کان ابتدا ڪري ۽ جڏهن لاهي تہ کاٻي کان ابتدا ڪرڻ گهرجي تہ جيئن ساڄو پير پائڻ ۾ پهرين ۽ لاهڻ وقت آخر ۾ رهي. (بخاري ج 4 ص 65 حديث 5855) **نُزهَةُ القاري** ۾ آهي: مسجد ۾ داخل ٿيڻ وقت حڪم هي آهي تہ پهرين ساڄو پير مسجد ۾ رکي ۽ جڏهن مسجد کان نڪري تہ پهرين کاٻو پير ٻاهر ڪڍي، مسجد ۾ داخل ٿيڻ وقت ان (جتي پائڻ جي ترتيب واري) حديث تي عمل دشوار آهي. **اعليٰ حضرت امام احمد رضا خان** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ان جو حل هن طرح ارشاد فرمايو: جڏهن مسجد ۾ داخل ٿيو تہ پهرين کاٻو پير ڪڍي ڪري جُتي جي مٿان رکي پوءِ ساڄو پير جُتي مان ڪڍي مسجد ۾ داخل ٿئي، ۽ جڏهن مسجد کان ٻاهر ٿيو تہ کاٻو پير ٻاهر ڪڍي جتي تي رکو پوءِ ساڄو پير ڪڍي ساڄو جوتو پايو پوءِ کاٻو پائي ونو. (نزهة القاري ج 5 ص 530) ﴿4﴾ مرد مرداڻو ۽ عورت زنانو جوتو استعمال ڪري. ﴿5﴾ ڪنهن حضرت سيِّدَتُنَا عائشہ صديقہ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا جن کي

فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: **جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي.** (مسلم)

عرض ڪيو: هڪ عورت (مردن جيان) جوتا پائيندي آهي، انهن فرمايو: رسول **الله** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مرداڻي عورت تي لعنت فرمائي آهي. (سنن ابي داؤد ج 4 ص 84 حديث 4099) **صدرُالشَّريعه، بدرالطَّريقه مفتي محمد امجد علي اعظمي** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ القوي فرمائن ٿا: يعني عورتن کي مرداڻا جوتا نه پائڻ کپن. بلڪ اُهي تمام ڳالهيون جن ۾ مردن ۽ عورتن ۾ امتياز ٿيندو آهي انهن ۾ هر هڪ کي ٻين جي وضع قطع اختيار ڪرڻ (يعني نقل ڪرڻ) جي ممانعت آهي، نه مرد عورت جي وضع اختيار ڪري نه عورت مرد جي **﴿6﴾** جڏهن ويهو ته جوتا لاهي ڇڏيو جو ان سان پيرن کي آرام ملندو **﴿7﴾** (تنگدستي جو هڪ سبب هي به آهي ته) اونڌي جوتي کي ڏسو ۽ ان کي سڌو نه ڪرڻ. "دولت بي زوال" ۾ لکيل آهي ته سڄي رات جُتي اُبتي پيل رهي ته شيطان اچي اُن تي ويهندو آهي، هي هن جو تخت آهي. (سني بهشتي زيور حصو 5 ص 601) استعمال واري جُتي اُبتي پيل هجي ته ان کي سڌي ڪريو.

هزارين سنتون سکڻ جي لاءِ **مڪتبة المدينه** جا شايع ٿيل به ڪتاب 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب "بهار شريعت" حصو 16 ۽ 120 صفحن جو ڪتاب "سنتيں اور آداب" هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو. سنتن جي تربيت جو هڪ بهترين ذريعو **دعوت اسلامي** جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سنتن ڀريو سفر آهي.

لوٹنے رحمتیں قافلے میں چلو   سیکھنے سنتیں قافلے میں چلو
ہے نبی کی نظر قافلے والوں پر   پاؤ گے راحتیں قافلے میں چلو

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب!   صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: **توهان جتي بہ هجو مون تي درود پاڪ پڙهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي.** (طبراني)

فهرست

صفحو	عنوان	صفحو	عنوان
15	والدين ڪريمين توحيد تي هئا	1	درود شريف جي فضيلت
16	يُونُس عَلَيہِ السّلام جي مڇي جنت ۾ ويندي	2	﴿1﴾ سياه فام غلام
17	والدين ڪريمين جنّتي آهن	4	﴿2﴾ روشن چهرو
17	﴿11﴾ مئل ٻڪري زنده ٿي پئي	5	﴿3﴾ سراپا نور جي روشني
19	﴿12﴾ فوت ٿي ويل مدني مُنّا زنده ٿي ويا!	6	﴿4﴾ ديوارون روشن ٿي ويون
21	گستاخ ڪي زمين قبول نہ ڪيو	6	﴿5﴾ گمشده سُئي
23	علم مُصطفيٰ تي اعتراض ۾ هلاڪت آهي	6	آقا جي بشريت جو انڪار ڪرڻ ڪئين؟
24	هٿ ملائڻ جا 14 مدني گل	8	﴿6﴾ حافظو عطا فرمائي ڇڏيو
26	ديدار مصطفيٰ	8	سنتن ڀريا بيان ٻڌندا رهو
27	مان غير ملڪي فلمن جو شوقين هئس	9	مون گمراهي ڪيئن ڇڏي
28	نيڪن جي صحبت ڪڏهن ثواب آهي	10	﴿7﴾ غيبي خبر
29	الله جي لاءِ محبت رکڻ جا 8 فضائل	12	﴿8﴾ خوفناڪ اُٺ
31	جُتي پائڻ جا 7 مدني گل	14	﴿9﴾ شينهن اچي ويا!
33	ماخذ 7 مراجع	15	﴿10﴾ پنهنجي والدين سڳورن کي زنده ڪيو

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ماخذ ۽ مراجع

مطبوعہ	ڪتاب جو نالو	مطبوعہ	ڪتاب جو نالو
دار الكتب العلمية بيروت	الخصائص الكبرىٰ	مكتبة المدينه باب المدينه كراچي	قرآن مجيد
دار الكتب العلمية بيروت	مشكوٰة المصابيح	مكتبة المدينه باب المدينه كراچي	كنز الايمان مع خزائن العرفان
دار الكتاب العربى بيروت	سنن الدارمي	دار الكتب العلمية بيروت	تفسير طبري
مركز اهلسنت هند	الشفاء	كوئيٹه	روح البيان
موسسة ريان بيروت	القول البديع	دار الكتب العلمية بيروت	صحيح بخاری
دار الكتب العلمية بيروت	الروض الانف	دار ابن حزم بيروت	صحيح مسلم
مكتبة الحقيقة تركي	شواهد النبوة	دار احياء التراث العربي بيروت	سنن ابي داوٗد
ضياءُ القران لاهور	مراة المناجيح	دار الكتب العلمية بيروت	دلائل النبوة للبيهقي
دارالمعرفة بيروت	در مختارو ردالمحتار	دارالفكر بيروت	مسند امام احمد
مكتبة المدينه باب المدينه كراچي	بهار شريعت	دار الكتب العلمية بيروت	المعجم الاوسط